

Instruy

for

Veibetjentene i Christians Amt

med

vedheftet Aftryk af Lovene angaaende Veivæsenet af
15de September 1851 og 12te Oktober 1857.

Lillehammer.

Trykt af G. J. Selmer.

1868.

A. For Rodemesterne.

§ 1.

Det paaligger Rodemesterne at føre det nærmeste Tilsyn med at de Veiarbejdspligtige tilbørlig udføre det dem paahvilende Arbejde, og med at de under deres Roder henlagte Veistykker med tilhørende Broer, Veimure, Rælværker, Afløbsrender m. m. til enhver Tid ere i forsvarlig Stand. I disse Henseender have de omhyggelig at iagttage Veilovens Forskrifter, de Bestemmelser, som indeholdes i denne Instrux, saavel som de særskilte Ordre, som af deres Foresatte maatte være dem meddelte, ligesom de med Iver have at gaa deres Foresatte tilhaande ved Udførelsen af de i Veivæsenets Anliggender foresaldende Forretninger.

§ 2.

For at kunne opfylde de dem paahvilende Forpligtelser, maa enhver Rodemester stedse søge at have Kundskab om Alt, hvad der vedkommer hans Rodes Veistykker, og desaaarsag jevnlig indfinde sig paa samme for at anstille Eftersyn. Særdeles ere Rodemesterne hertil forpligtede:

- a) Under Sne smeltningen og Tøeløsningen om Vaaren samt saa ofte ualmindelig Regn eller Vandflom lader formode at Veiene ere i Ustand.
- b) Saa snart Sne er falden saa høi, at Sneplog skal kjøres; naar dette første Gang skal ske, bestemmes for de forskjellige Distrikter af vedkommende Veinspektør; senere kjøres den efter hvert Snefald af 6 Tommers Dybde.
- c) Naar Stormveir har forarsaget Snebrev eller Veirets og Veibundens Bestaaffenhed lader formode farlig Iskvuld.

- d) Naar store Vinterfærdfler foregaa og navnlig før og efter de aarlige Markeder.
- e) Medens Veiarbeidet om Sommeren foregaa, og naar Veislyb fremføres om Vinteren eller skal udbredes paa Veien om Vaaren, og iøvrigt naar Veiarbeide foregaaer efter Tilfigelse.

§ 3.

Kodemesterne skulle desuden møde efter Tilfigelse saavel paa Veiene som ved de til Roderne hørende Fylttag i Marken og andetsteds inden Roden, naar og saa ofte de af sine Foresatte tilfiges for at meddele Veibestyrelsen Oplysninger og gaa den tilhaande ved Befaringer, Opmaalinger, Undersøgelser og Annam- melse af Materialer Veis-, Bro- og Færgevesenet vedkommende, samt ved Udsikning af nye Veilinieer.

§ 4.

Kodemesterne skulle jevnlig og mindst hver anden Maaned^{vid Uld} efter Veinspektørens nærmere Bestemmelse^{gang} underrette Lensman- den, enten skriftlig eller mundtlig, om Rodeveienes Tilstand og Mangler ved Samme. Især skulle de, saa ofte de opdage no-^{af hver} gen af de Overtrædelser, som i Veilovens Kap. 9 §§ 52 til 65^{Maaned} ere belagte med Straf, strax anmelde saadant for Lensmanden, med Opgivende af de mod den Skyldige havende Beviser. Iøvrigt have Kodemesterne, med Alt hvad der vedkommer deres Ombud, først at henvende sig til deres nærmeste Foresatte Lens- mændene.

§ 5.

Naar Kodemesterne opdage farlige Mangler ved Broer, ei- ler at Veiene ved særdeles Naturbegivenheder ere blevne beska- digede i den Grad, at deres Istandsættelse vil blive for trykkende for den enkelte Veistyhaver, skulle de strax gjøre Anmeldelse til Lensmanden for at erhverve dennes Forholdsordre, dog bør Ko- demesterne, hvis Tilfældet ei tilsteder Udsættelse, selv efter bedste Skjon træffe fornøden Forsjøning, men isaafald derom uopholde- lig afgive Beretning til Lensmanden. Naar saaledes en Bro ved hurtig Hjælp kan reddes fra truende Fare, eller hvor andet større Uheld ved de skyndsomste Foranstaltninger kan forebygges, kan

Kodemesteren ved Expressje paa Veivesenets Beføstning sammen- kalde Rodemandsskabet. I alle andre Tilfælde, hvor ikke en der- fra afvigende Fremgangsmaade udtrykkelig er foreskrevet, om- sende Kodemesterne Veiorbrer som Budstikke med sædvanlig Paa- tegning om hvorledes de skulle gaa fra Gaard til Gaard inden Roden.

§ 6.

Naar Kodemesteren fra Lensmanden modtager Tilfigelse til det almindelige Sommerveiarbeide, har han, særstilt for Hoved- veie og Bygdeveie, ved skriftlig Ordre, der som en Budstikke om- sendes fra Gaard til Gaard, at tilfige Veistyhaverne til at af- give Møde paa deres Veistykker den eller de Dage, da Arbeidet efter Lensmandens Ordre skal paabegyndes. Kodemesteren er under Ansvar forpligtet til ved Arbeidets Paabegyndelse at være tilstede paa Veien og ligeledes under dets Fortsættelse daglig at indfinde sig sammesteds for at paavise de Arbeidspligtige hvad de have at iagttage til Befølgelse af de i Veiloven og i nærværende Instrux indeholdte Bestemmelser, eller af særstille Forskrifter, som af Veibestyrelsen maatte være givne. De Veistyhavere, som ikke lade møde med forsvarligt og arbeidsdygtigt Mandskab eller med fornødne Redskaber og Heste, har Kodemesteren at optegne og anmelde for Lensmanden. Paa de Dage, da det alminde- lige Veiarbeide skal være tilendebragt, nemlig for Hovedveiens Vedkommende den 20de Juni og for Bygdeveiens den 23de Juni, efterser Kodemesteren alle Veistykker saavel paa Hovedveien som Bygdeveiene, antegner de Mangler, som da befindes, paalægger de Arbeidspligtige, saafremt de endnu findes paa Veistykkerne, at de uden Henstand have at rette paa Manglerne, og afgiver der- efter om Udsaldet af Eftersynet uopholdelig Rapport til Lensman- den enten skriftlig eller mundtlig, i hvilket sidste Fald Lensman- den nedtegner Alt hvad der til Underretning for ham er nødven- digt. Efter Overlæg med Lensmanden og efter dennes skriftlige Forelæggelse, som Kodemesteren vidnesfast har at bekjendtgjøre for vedkommende Veistyhavere, blive de iblandt disse, paa hvis Veistykke der er foresundt Mangler, at forelægge en passende kort Frist, inden hvilken Veien maa være sat i fuldkommen for-

svarlig Stand. Naar Fristen er udløben, har Rodemesteren at forvisse sig om Arbeidet er udført og i manglende Fald strax besørge Manglerne istandsatte for vedkommende Brugerens Regning og derom gjøre Anmeldelse til Lensmanden.

§ 7.

Med Hensyn til Sommervebligeholdelsen af Veiene har Rodemesteren forøvrigt at paase:

- a) At Veibanen gives en saadan afrundet Dannelselse, at den fra Midten, hvor den er høiest, har et Fald af 1 eller i bratte Bakker af $\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{3}$ Tomme for hver Alen af Veibredde. Længs Styrtinger bør dog Veien ikke gives nogen Afrundning eller Fald, men en svag Hældning indad. Veiens Afrundning bør, hvor ikke Veibunden bestaar af Grus, tilveiebringes ved Paaførelse af Fylben og ikke uden Veibestyrrelsens udtrykkelige Forskrift ved Afkrælling af selve Veibunden.
- b) At Veien er ordentlig og forsvaerlig afgroftet og befriet fra alt skadeligt Vand ved Anbringelse af Stikrender og Afløbsrender for Grøstevandet; da Veienes Befrielse for skadeligt Vand antages at være den vigtigste Foranstaltning til Veienes Forbedring og Vedligeholdelse, saa have Rodemesterne strengt at paase, at Veistyrkerne udføre de herhen hørende Arbejder og derved rette sig efter de dem givne Forskrifter. Det er dog en Følge af Veiloven, at Mineringsarbejder, som maa foretages for at bortrydde faste Stene af Veibanen, Veikanten eller Grøstebunden for at tilveiebringe de fornødne Grøfter, blive at udføre, hvad Hovedveien angaar for Amtets og hvad Bygdeveiene angaar for Formandskabsdistriktets Regning. Forsaavidt derhos befoftelige murede Stikrender findes nødvendige paa Steder, hvor saadanne enten aldeles ikke forhen have været, eller ikke have været af den Størrelse, som senere findes fornøden, maa Rodemesterne ikke fordrø saadant udført af Veistyrkerne, men gjøre Anmeldelse herom til Veibestyrrelsen, for at Arbeidet kan blive udført paa vedkommende Kommunes Beføstning. Veigrøfter bør i Regelen anbringes overalt, hvor Veikanten

- ikke er mindst $\frac{1}{2}$ Alen høiere end den omliggende Grund; aldeles nødvendige ere de paa Dypiden af enhver Stigning eller Bakke. Grøfterne skulle i Regelen være $\frac{1}{2}$ Alen dybe og 1 $\frac{1}{2}$ Alen brede. Sidernes Fald eller Skraaning maa indrettes efter Jordsmøntets Befæffenhed. Grøfterne maa ikke lede Vandet fra et Sted til et andet, hvor det kan gjøre Veibanen omtrent lige megen Skade, men aldeles bort fra Veien ud i Bække, Søer eller Damme, eller i smaa Fordybninger i den tilstødende Mark. Hvor Grøstevandet findes at stjære, eller hvor Jorden er sandig og løs, maa Grøsteværet paa Veikanten ikke borttages uden efter Veibestyrrelsens Ordre. Ved Grøfternes Anlæg og Oprensning bør i Almindelighed benyttes Snor og alle store Stene og Trærødder bør renses af Grøstebunden. Ved Overførsel til Dipei og Indførsel til Gaardsplads maa det vaages over at vedkommende Grundeiere for deres Færdsel til og fra den offentlige Vei holde Bro over Veigrøften. 3 Bakker, hvor Overvandet viser Tilbøielighed til at strømme ind i Veien og bortskulle Fylben, bør saadan Ulempe søges afhjælpet, ved Anbringelse af smaa Afløbsrender eller saakaldte Sphgater i selve Veikanten, i en indbyrdes Afstand af 2 a 3 Fæne, hvilke Rønder i en krummet Linie lede Vandet ud i Grøfterne.
- c) Naar Veiene om Vaaren ere beffabigede af Tælegrøp, have Rodemesterne uophødelig at sørge for, at de af Veistyrkerne gjøres fremkommelige ved Fyldning af Sten eller Bar og Grus; men da saadant kun midlertidig afhjælper Skaden, bør han tillige gjøre Anmeldelse derom for Veibestyrrelsen, for at der kan blive sørget for en varig Forebyggelse af Dindet ved Anbringelse af Stenslaade i Dybben eller lukkede Rønder.
- d) Hvad Veifylben angaar, har Rodemesteren at paase, at der til kun bruges Sand, Grus eller Singel, helst grov og saaren og ublandet som muligt, samt Smaasten af indtil et Hønsægs Størrelse, som forefindes ved Sø- og Elvebredder, under Bergstyrtinger eller som til Fylben er gjort tjenlig ved

at sønderpuffes. Til Veie, som bestaar af fin og løs Sand, kan anvendes Ler. De her nævnte Materialier anskaffes, hvor de ikke overensstemmende med Veilovens § 22 kunne faaes uden Erstatning, for vedkommende Kommunes Regning, medens det derimod paaligger Veistykthaverne at fremføre dem fra de Steder, hvor de af Veibestyrelsen anvises, til Veistykkerne og der udbrede dem. Naar Rodemesteren bliver var, at nogen Veistykthaver uden Tilladelse benytter Grøstefyld eller Madjord, eller andet til Veifyld utjenligt Material, til Udfyldning af Huller eller Hullspor, eller for dermed at tilbanne Veibanen, have de at paase, at det utilbørlig paafyldte Material strax igjen ved de Stykvisse eller paa deres Beføstning ved leiede Arbeidere føres af Veien, og har Rodemesteren i Gjentagelsestilfælde at indgaa med Anmeldelse til Mullt.

- e) Hvor Veibunden bestaar af Muldjord eller Ler, eller igrigt jevnlig holder sig blød, og naar Rodemesteren herom har modtaget sine Foresattes Bestemmelse, bør han inden Midten af hvert Mars December Maaned ved Ordre, der som Budstykke omsendes til Rodens Gaardbrugere, tilholde Veistykthaverne at fremføre den fornødne Veifyld af Sten og Grus paa Vinterføre, og paase at Fylden bliver udfyldt tidlig om Foraaret, og ialfald naar Veien er blød. Og saa hvor der er Anledning til at paaføre Ler paa Veie, som bestaa af løs Sand, bør denne paaføres fremført om Vinteren og indblandet i Sandet i blød Tilstand helst tidlig om Foraaret. Rodemesteren har at paase, at Veifylden som fremføres paa Vinterføret, lægges saaledes paa Siden af Veien, at den ikke er til Hinder for Snepløjfjorselen, men dog heller ikke i Veigrøfterne. Ligeledes bør han have Indseende med at der til Fremfjorselen benyttes tætte Slæder, saaat Grus ikke spildes i Veien, hvorved Vinterføret ødelægges. Naar nogen Veiarbeidspligtig, uagtet Ordre dertil er givne, forsømmer at fremføre det bestemte Quantum Veifyld om Vinteren, har Rodemesteren uden Ophold at foranstalte Veifylden fremført, og at anmelde den Forsøm-

melige til Pensmanden, for at han kan blive indstillet til Mullt.

- f) Det paaligger Rodemesterne at stræbe at ubfinde det passende Antal Steder — efter Omstændighederne et for hver eller hver anden Rode — hvor tilstrækkelig grov og ublandt Sand eller Smaasten (Strandsten), eller for løse Sandveie tjenlig Ler forefindes, og derom gjøre Anmeldelse til Veibestyrelsen, for at Rettighed til Fyldtag kan blive erhvervet for Veivæsenet ved Erstatning til Grundeieren, forsaavidt derom efter Veilovens § 22 kan blive Spørgsmaal. Efter den af Veibestyrelsen gjorte Anordning har Rodemesteren at anvise enhver Veistykthaver paa hvilket Sted han skal tage Fyld til sit Veistykke. Naar saadant er skeet, ansees Veistykthaveren forpligtet til at benytte den saaledes anviste Fyld, med mindre han kan uden Udgift for Veivæsenet tilveiebringe andet Veimaterial, der af Veibestyrelsen erkendes ligesaa tjenligt som det anviste. Rodemesterne have selvselgelig at paase, at Fyldstederne ligge saa bekvemt som muligt og at de ere tilgængelige til de Tider, da Fyldfjorsel skal foregaa; men den Veistykthavende kan ikke i den Omstændighed at Fyldstedet ligger i større Afstand fra Veistykket, eller at Veien dertil er tung, fritages for at fremføre Veifylden i den Mængde som Veibestyrelsen bestemmer. Rodemesterne skulle ligeledes paase, at Grusgravene hver Høst oprensnes af Rodens Mandskab, samt at de Grusgrave, som skulle benyttes ved Grushentningen paa Vinterføret, tilbækkes saaledes at de ere tilgængelige til enhver Tid paa Vinteren; til dette Arbeide tilsiges de fornødne Folk og Heste efter Tur inden Roden, og Rodemesteren fører Indseende med at Arbeidet udføres forsvarligt. Hvor Veien gaar over en Bakke og Underlaget til samme bestaar af Grus eller Sand, anvises de Veiarbeidspligtige i den eller de nærmeste Roder fortrinsvis at tage Fyld fra Pynten af og jevnt ned ad Bakken i selve Veibanen, saaledes at Veiens Bratthed derved formindskes. Men herved maa iagttages, at det Stykke af Veien, hvor Fylden tages, aldrig maa gjøres vanske-

ligt at passere, og at de Veistykthavere, der hente Fyld sam- mesteds fra, strax sætte det i forsvarlig Stand naar Fyld- fjørselen ophører. Det paaligger endvidere Rodemeesterne at gjøre Veistykthaverne opmærksomme paa, at disse selv blive ansvarlige for den Skade, de paaføre vedkommende Grund- eiere, ved uden Anvisning af Veibestyrelsen at hente Veistyk paa anden Mands Grund, eller ved at benytte andre Veie eller Adkomstier til de bestemte Fyldsteder end de dem af Ro- demeesterne anviste.

- g) Veistykden bliver i Almindelighed at udbrede paa Veiene i en Tykkelse af ikke mindre end 3 Tommer, og i en Bredde paa Hovedveiene af 6 og paa Bygdeveiene af 4 Allen efter Veiens Midte. Forinden Veistykden udbredes, bør Huller og Ujevnheder over hele Veibanen, isærdeleshed i de Egne, hvor der er vanskeligt for god Veistyk, omhyggelig fyldes og tilstam- pes først med større og ovenpaa med mindre Stene.

3 løse Bakker, hvor Overfylden let vil udfyldes, kan Veibanen gives et Underlag af stærkt Ler, 2 a 3 Tommer tykt.

- h) Naar Veistykthavere, for at sætte deres Veistykke i varig, for- trinlig Stand, ville anvende Puffsten paa samme, eller saa- dant Fyldmaterial af Veivæsenet anskaffes, har Rodemeesterne at paase, at hertil ikke, undtagen i Sandveie, anvendes Ler, Alun eller Kalkstener (Skalberg), men at der til Puffstenen er anvendt haarde Stenarter, saasom Grønsten, Granit osv.; endvidere at Stenen er jævnt puffet og at Stykkerne ei ere større end 1 a 1½ Tomme i Gjennemsnit, at den udspredes paa Veiene, medens disse ere bløde, i en Bredde af mindst 4½ Allen og i en Tykkelse af mindst 3 Tommer. Er Veihjorden Mulbjerg, eller den er indsjunken i Midten eller hul- let, bør det ufravigelig paasees, at Puffstenen gives et Un- derlag af større Stene, hvilke bør være fladagtige eller med skarpe Kanter, for at de kunne falde i hinanden og Underla- get kan blive fast. Naar Puffstenslaget bliver nedkjørt, eller deri danne sig Hjulspor, bør disse strax besørages fyldte med samme Material.

- i) De særskilte Forskrifter, der maatte fornødiges med Hensyn

til Vedligeholdelsen af de nye anlagte Chausseer eller Grus- veie, afgives indtil Videre af Veinspektøren.

§ 8.

Udenfor det almindelige Sommerveiarbejde har Rodemeester- ne, uden at oppebie Ordre fra sine Foresatte, at tilholde Veistyk- haverne at rette saadanne Mangler ved Veiene, der kunne ud- sætte Færdselen for Ulemper eller de Reisende for Fare, saasom: at udjevne dybe Hjulspor, at bortføre større løse Stene, at bort- lede Vand ved Nabning af tilstoppede Afløbsrender, at ifylde Hul- ler o. desl. Hvor Veibanen ikke er fast og haard, bør alminde- lig Udjevning af Hjulspor m. m. foregaa i den sidste Uge af April eller den første Uge af Mai Maaned hvert Aar.

§ 9.

Med Hensyn til Vinterveiarbejdet har Rodemeesterne fornem- melig at paase:

- a) At der for hver Rode anskaffes og vedligeholdes det fornødne Antal Snepløge, nemlig hvor Roden har Veistykke baade paa Hovedveien og paa Bygdeveien, da, en Plog for hver af disse Veie. Snepløgene skulle for Hovedveiene have en Læng- de af 9 Allen, en Høide af 18 Tommer og en Bredde af 5½ Allen og være forarbejdede af totoms Planter; for Byg- deveiene en Længde af 7 Allen, Høide af 14 Tommer og en Bredde af 4 Allen. Undtagelse fra denne Regel finder kun Sted med Veibestyrelsens Samtykke; men forsaavidt de ha- vendes Snepløge ere større eller mindre end anført, behøver Forandring ei at foregaa førend nye Ploge skulle forfærdi- ges. Inden hvert Aars 1ste September har Rodemeesteren at undersøge de hans Rode tilhørende Snepløge, og forvisse sig om, hvorvidt de ere i forsvarlig Stand, og saafremt saa- dant ikke inden 30te September er iværksat, gjør han An- meldelse til Lensmanden, som strax iværksætter det Fornødne overensstemmende med Veilovens § 63.
- b) Med Hensyn til Snepløgførselen har Rodemeesteren at iagt- tage, at der for hver Snepløg, som tilhører Roden, indret- tes en Bog i Kvartformat af 3 Ark Papir. Foran i denne Bog anføres samtlige Veistykthavere i den Følgeorden, hvori

de efter Inddeling i Lag skulle kjøre Sneploget og det Antal Heste, hvormed enhver Gaard skal svare saadan Kjørsel. Til hvert Lag ansættes for Kjørselen paa Hovedveien 4 Heste og for Bygdeveiene 2 Heste. Disse Bøgger eller Lister overlevere Rodemesteren, naar Sneploget første Gang skal kjøres, vidnesfast til den Førstnævnte i det Lag, som efter Omgangen staar for Tur til at begynde Sneplogekjørselen, med Paalæg om at besørge Kjørselen, naar der er falden saa dyb Sne, at Sneploget efter den af Veinspektøren givne Bestemmelse (§ 2, b) skal kjøres, og saasnart Kjørselen er forrettet at antegne saadant i Bogen med Dag og Datum og derefter sende den til Formanden i det næste Lag, der har efter næste Snefald af 6 Tommers Dybde eller efter Sneedreb, som gjør Kjørselen nødvendig, at udføre denne, og saaledes fremdeles i en bestandig Omgang, hvorved Rodemesteren sættes istand til at erfare, hvem der er skyldig i forsomt eller mistlig udført Sneplogekjørsel. Naar Vinteren er tilende, tilbageleveres Bøgerne til Rodemesteren. At Rodemesterens Bolig ligger affides fra den Wei, paa hvilken Sneplogekjørselen skal forrettes, kan ikke antages som Undskyldning for ham med Hensyn til Forsømmelse ved dette Arbejde. Med Amtmandens Approbation kan det ogsaa af Lensmanden efter Konference med Rodemesterne bestemmes, at disse Sidste, for hver Gang Sneplogekjørselen skal foregaa, skulle tilfige den eller de Veiarbejdspligtige, som staa for Tur til at kjøre Sneploget.

- c) Forøvrigt har Rodemesteren ved Sneplogekjørselen at paase og indskærpe, at Ploget for hver Tur kjøres engang frem og tillige en Gang tilbage, i den fulde for samme bestemte Veistrekning, at Sneploget fra først af og senere bestandig gaar efter Veiens Midte og at det under Kjørselen iagttages, at Sneplogets begge Sider eller Flader jevnt og stedse følge Vinterveiens Bunn, uden at løbe op paa Veisiderne, samt endelig, at Sneplogekjørselen ikke foregaa forinden Veien i fornødent Fald i dens fulde Sneplogetbredde er opstøffet, hvortil Rodemesteren efter Tur og Omgang har at

tilfige behørigt Mandstak af Roden. Findes der Broer i Veien eller denne er forsynet med Rækværk, maa det ved Sneplogets Tilbagekørsel paasees, at den Sneplogetkant, som ved Kjørselen opvæltes paa Broerne eller mod Rækværkerne affluffes og kastes udenfor disse, saaat de holdes fri og ikke ved Tryk af Snemasen skulle bestadiges. Naar Kjørselen er forrettet, bliver Sneploget at opvælte og opstøtte efter Rodemesterens Anvisning paa dertil anbragte Stene eller Tommerklobse saa høit over Jorden, at den kan bevares for Bedærelse af Fugtighed.

- d) Hvor det til Færdselens Lettelse eller Forkortelse fra gammel Tid har været brugeligt at lægge Vintervei udenfor Hoved- og Bygdeveiene, saasom over Ise og Myrer, eller over Forber ved Siden af Veien, hvor Sneen i denne er drevet sammen i Mæsker, kan med Lensmandens Samtykke Sneplogekjørselen og det øvrige til Vinterveienes Vedligeholdelse fornødne Arbejde foregaa sammesteds, istedetfor paa Sommerveiene; isaafald paaligger det Rodemesterne at iagttage alt hertil Fornødent, og navnlig paase, at tydelige Mærker anbringes over Ise og Myrer, især naar Sneplogetanterne ikke tydelig angive Veiens Retning, at forsvaerlig Afkomst tilveiebringes gennem Gjerder, over Grøfter, Bække og andre Jordhøbninger, over større Stene o. desl. videre, at — hvor saadan Vintervei er lagt udenom eller forbi Skydsstationer eller Hestgiverier, — forsvaerlig Wei holdes aaben frem og tilbage til Stedet, samt endelig at Sommerveien, saasnart den særlige Vintervei om Vaaren bliver usikker eller utjenlig, — hvilket strax ved anbragte Mærker bør antydes, eller Veien affærres, — strax af Roden blive sat i farbar Stand ved Skufning og om fornødiges ved Sneplogekjørsel, hvorved maa iagttages, at Vandet under Snefæltningen aabnes Afgang til Grøfter og Afløbsrender. Nye Vinterveie maa ikke anlægges uden Veibestyrelsens Samtykke.

Paa stærkt befarede Vinterveie over Sø eller Elv, især saadanne, som staa i Forbindelse med eller træde i Stedet

for Hovedveie, bør Veibestyrelsen paa simpleste og billigst mulige Maade søge iværksat fornøden Anordning til Forebyggelse af Ulykker, saasom Opstagning af og fast Opshyt med Isveien, Anbringelse af passende Mærker til Advarsel mod dens Befaring paa Tider, naar den er usikker og deslige.

- e) Det paaligger endvidere Rodemesterne at tilfise Rodemandskaberne efter Tur og Omgang til Støbhugning, hvor saadant paa stærkt befarede Veie er fornødent; endvidere til at ophugge den i Veien forefindende Isvuld, som for Færdselen kan være farlig, og danne Forhugninger derfor af Bar, Is eller Sne, og endelig til Ishugning og Snefufning om Vaaren, naar Snemeltningen gjør Veiene vanskelige at befare, hvorved maa iagttages, at den gjenliggende Snemasse under Bortsmeltningen gives fornødent Afløb.
- f) Ved almindelige Hvilesteder paa de Veie, hvor stærk Færdsel finder Sted, skal Rodemesteren føre Indseende med at den i Veien faldende Gjødsel mod Vinterspørets Slutning og naar Tøveir indtræder bliver bortført, i fornødent Fald af vedkommende Veistykthaver, for at ikke Gjødsemængden skal ødelægge Veidækket. Enhver, der paatager sig at bortføre saadan Gjødsel af Veien, ansees forøvrigt berettiget til at disponere over samme.

§ 10.

Rodemesterne have isærdeleshed at paase, at ikke Veistykthaverne eller Andre i Veiens Grøfter eller paa dens Kanter grave Ber, Sand eller deslige, eller egenvaadig foretage nogen Forandring ved Veien eller dens Grøfter. Skeer dette alligevel skal Rodemesteren sørge for at den Skyldige igjen istandsætter Skaden, eller lade dette udføre paa Angjældendes Bekostning, og derom give Lensmanden Underretning; kan den Skyldige ikke opdages, bliver Skaden at istandsætte af Roden eller paa dennes Bekostning. Ligeledes have de at vaage over at Veien ikke uden Veibestyrelsens Samtykke indskrænkes til en mindre Bredde end den forhen har haft. Endvidere, at ikke Gjerder eller Bygninger opføres den ydre Grøstefant nærmere end Veilovens § 19

hjemler, samt at ikke Svin eller andre Creature slippes løse eller tøires paa Veien eller i dens Grøfter og at ikke Gjerder eller Gjerdestøre helde ubover Veien; ogsaa paaligger det Rodemesteren at paase, at Træer eller Buske, som skyde op i Veibanen eller dens Grøfter, blive borthuggede, samt at Grene af Træer udenfor Veibanen, som lade ubover denne, blive afskistede. Hvor Veien gaar over Fjeld, løs Sand, store Myrer eller Strækninger, som ere udsatte for Oversvømmelse, og derfor er afmærket med Stene, Pæle eller andre Kjendemerker, bør han føre Tilsyn med at disse stedse holdes i forvarlig Stand.

§ 11.

Forefinder Rodemesteren noget henlagt eller henfat paa Veien, hvorved Færdselen hindres eller Veien gjøres vanskelig eller farlig at passere, skal han, saavidt den Skyldige kan opdages, paa dennes Bekostning strax bortrydde og bortføre saadant, hvorhos han anmelder det for Lensmanden. Opdages ikke den Skyldige, udføres Arbeidet af Roden eller paa dens Bekostning.

§ 12.

Rodemesterne have omhyggelig at vaage over at Grinder ikke opscettes i Hoved- eller Bygdeveiene, med mindre de af Veibestyrelsen udtrykkelig ere tilladte, eller der sammeledes har staaet Grind fra gammel Tid, samt at de tilladte Grinder overensstemmende med Loven, holdes i god Stand, saa at de let endog af Ridende kunne oplukkes og falde igjen, og ikke slæbe paa Veien, og idet Hele ikke forarsage den Veifarende større Ulemper end nødvendigt. Afstanden mellem Grindestolperne maa paa Hovedveie mindst være 6 Alen og paa Bygdeveie ikke under 4 Alen. Paa Grinder maa ingen andre Stængsler anbringes end Faldstinker, og hvor Grind findes i Bakkekræaninger, bør den oplukkes fra og fæstes i Grindstolpens nedre, fra Bakken vendte Side. Saafremt der forefindes Mangel ved nogen Grind, og dennes Eier ikke inden en forelagt kort Frist retter Mangelen, har Rodemesteren at indhente Forholdsordre hos Lensmanden, eller hvis Mangelen er af den Bestaafenhed, at den lettelig kan medføre Fare for den Reisende, selv strax at besørge Grindens

børtført og foranstalte det videre Fornødne og derom underrette Lensmanden.

§ 13.

Med Hensyn til Udførelse af leiet Arbeide af hvilken som helst Art for Veistykthaverens eller den Veiarbeidspligtiges Regning, har Rodemesteren at iagttage, at naar Spøgsmaalet om at skrive til Anvendelse af saadan Tvangsforholdsregel opstaar under saadanne Omstændigheder, at der er Tid og Anledning for Rodemesteren til at indhente Forholdsordre hos Lensmanden eller Veiiuspektøren, bør saadant ske, i modsat Fald paaligger det Rodemesteren strax selv at træffe fornøden Foranstaltning, forsaavidt Arbeidet henhører til de simple og almindelige, der udfordres til Veiens Vedligeholdelse; saasom i Tilfælde af Udelivelse af Snepløjfjersel, Oprensning af Grofter, Stikrender og Afløbsrender, Fyldfjøring, Grinders Vedligeholdelse; men er der Spørgsmaal om Arbeide af større Udstrækning og Omfang, saasom Gjenopførelse af Broe eller Murværk, bør Veibestyrelsens Bisald til den om Arbeidets Udførelse indgaende Forening eller Forslag til Udførelsesmaaden erhverves. Det er selvfølgelig Pligt for Rodemesteren at søge Arbeidet udført saa billig som mulig, men han maa ingenlunde anse det som gyldig Grund til at undlade dets Sværffættelse, at Arbeidet ei kan faaes udført for den i Bygden almindelige Daglon, efterdi vedkommende Veistykthavere maa tilskrive deres egen Forsømmelse at en for dem mere bekvem Fremgangsmaade bliver nødvendig. Forøvrigt maa det være overladt til Rodemesteren at lade Arbeidet udføre paa Forsagt d. e. mod en bestemt Godtgjørelse for det Hele, eller ved leiede Folk og Heste mod afforderet Betaling for Dagen. I ethvert Fald paaligger det Rodemesteren at føre Indseende med Arbeidet og forvisse sig om at det bliver forsvarlig udført. Udkræves der til Arbeidets Udførelse Forskud, har han betimelig at andrage om saadant, og, om forlanges, forestaa Pengendtællingerne og derfor aflægge behørig bittet Regnskab, hvilket, forsaavidt saadant Arbeide paa engang omfatter flere Veistykker, affattes saaledes, at deraf tydelig kan sees hvad der vedkommer hver Veistykthaver. Paatrav om Udgiftens Erstatning hos Veistykthaveren sker ved

Rodemesteren, som, i Tilfælde af at Betalingen negtes eller udelivder, uden Ophold derom gjør Anmeldelse til Lensmanden.

§ 14.

Rodemesterne skulle idetmindste engang hver Baar og Høst efterse Broer og Veirækværker saavel i Hoved som Bygdeveiene, og saafremt nogen Mangel ved samme maatte forefindes, uopholdelig derom gjøre Anmeldelse til Lensmanden.

§ 15.

Rodemesterne skulle paase at de Skillestolper, som skulle findes imellem de enkelte Veistykker, forsvarlig vedligeholdes af vedkommende Veistykthavere. Disse Stolper skulle overensstemmende med Veilovens § 31 vise vedkommende Gaards Navn og Lybenr. i Matrikulen, og bør Rodemesterne opfordre vedkommende Veistykthaver til at forfærdige dem af saadant Material, at de ikke let kunne ødelægges, og skal det, naar de af Nyt forfærdiges, paasees, at de ere 2 Alen høie over Grunden og 9 Tommer brede, samt, forsaavidt de ere af Træ, rødmaalede og Inskriptionen med gule Bogstaver paa sort. Saafremt nogen Veistykthaver ikke inden en passende Frist anstaffer sin saaledes indrettede Veistolpe, har Rodemesteren at lade den bekoste for hans Regning efter samme Omgang som ved forømt Veiarbeide ovenfor er bestemt. Rodemesterne skulle ligeledes føre Tilsyn med at de Skillestolper, der dele mellem Formandskabsdistrikterne og Roderne, hvilke skulle være af samme Høide og Form som de hidtil brugelige, samt de Veivisere og Milepæle, der omhandles i Veilovens § 30 og § 31 og som henhøre til deres Rode, til enhver Tid ere i forsvarlig Stand, og naar nogen Mangel derved findes, gjøre Anmeldelse til Lensmanden.

§ 16.

Naar det Slags extraordinære Veiarbeide skal foretages af de Veiarbeidspligtige, som omhandles i Veilovens §§ 32, 34 og 40, har Rodemesteren saavel at tilsiige vedkommende Arbeidspligtige som at være tilstede paa Arbeidsstedet den eller de Dage, Mandskab af hans Rode ere tilfagte til Arbeide. Ved saadant Arbeide har Rodemesterne at føre Befaling over Rodemandskabet, medens de selv ere forpligtede til at rette sig efter de Dr.

drer, de af Veibestyrelsen eller den, der er ansat til at lede Arbeidet, maatte modtage.

§ 17.

I alle Tilfælde, hvor en Rodemester finder at nogen Forfeelse eller Forsømmelse vedkommende Veivæsenet er begaaet, hvoraf for den Skyldige kan flyde Mulkt eller Omkostninger ved leiet Arbeide, har han, for at sikre Beviset for Overtrædelsen og imødegaa mulige Indsigelser, at tilkalde i Nærheden værende vidnesføre Personer og øste deres Skjon om de foresundne Kjendsgjerninger, hvilke Personers Navne og Opholdssteder bør anføres i Anmeldelsen til Lensmanden eller opgives for denne. Naar nogen under hans Rode Henhørende skal indkaldes for at give Veibestyrelsen Oplysning om deslige Forsømmelser, er Rodemesteren forpligtet til at besørge deslige Indkaldelser. Naar skriftlige Ordre uden Budstikke omfendes iblandt Rodens Gaardbrugere, af hvis manglende Efterlevelse kan flyde Ansvar, bør Rodemesteren ikke alene vidnesfast aflevere den til den, der først skal modtage den, men kan ogsaa forlange hver Enkeltts Paategning om at Listen er ham forevist og fordrer den sig efter endt Omgang tilbageleveret.

§ 18.

Enhver Rodemester skal være i Besiddelse af et Exemplar af Veiloven og af nærværende Instrux, samt af en Fortegnelse, som viser hvorledes de Roden tillagte Veie og Broer ere delte mellem Eiendommene. Ligeledes skal han være forsynet med Forklaring om hvorledes Sneploghjorselen er fordelt paa de til samme henlagte Gaarde særskilt for Rodens Hovedvei- og Bygdeveistykker; endvidere med Liste over det Antal for hver Gaard hvormed og over den Orden, hvori Rodemandskabet bør tilsiges til Snefufning, Ishugning og andet Vinterveiarbeide. Med Tilveiebringelsen af de her nævnte Fortegnelser, forsaavidt de ikke allerede have i Orden, samt med de efterhaanden fornødne Forandringer og Berigtigelser, har Rodemesteren, om han tiltrænger saadant, at søge Veiledning og Hjælp hos Lensmanden. Alt Foranævnte saavel som de enkelte skriftlige Ordre og Optegnelser, der kan være af Interesse for Ombudet, maa den fratrædende

Rodemester aflevere til sin Eftermand. Kommer ikke Alt i ordentlig Stand i den nye beskikkede Rodemesters Hænder, staar den Fratrædende til Ansvar, hvorhos den nye Rodemester har at paakalde Lensmandens Bistand for uopholdeligen at se det Manglende tilveiebragt.

§ 19.

Naar en Rodemester, fordi han har ubjænt eller af anden lovlig Grund ønsker sin Afsked, eller naar han ved Sygdom, Bortreise eller andet Forsald nogen Tid hindres i at besørge Ombudets Forretninger, har han desangaaende betimelig at henvende sig til Lensmanden. Foruden at den Rodemester, der viser sig efterladet i sine Pligters Opfyldelse eller ser igennem Fingre med Veistykthavernes Forsømmelser, er undergiben Strafsansvar efter Veilovens § 66, er det en Selsfølge, at han af Veibestyrelsen, naar denne ikke finder sig tjent med ham, naarsomhelst kan afskediges.

B. For Lensmændene i Egenkab af Veibetjente.

§ 1.

Lensmændene paa se, hver i sit Thinglag, alle Veivæsenet vedkommende Arbeider udsørte i Overensstemmelse med Veiloven, nærværende Instrux samt de særskilte Forskrifter, der i saadan Anledning maatte være afgivne. De føre det nærmeste Opsyn med at Rodemesterne opfylde de dem paahvilende Pligter, paavise og forklare for dem de Bestemmelser i Veiloven og nærværende Instrux, som Rodemesteren stadig bør have for Øie og iagttage, samt komme dem efter Fornødenhed til Hjælp saavel med Underretning og Veiledning i enhver Henseende, til Exempel ved Affattelsen af>Lister og Ordre, naar Rodemesterne mangle den fornødne Skrivehåndighed, som ogsaa med deres personlige Autoritet og Indflydelse, hvor Rodemesterens ikke tilstrækker.

Til Veinspektøren som sin nærmeste Foresatte har Lensmanden i alle Anliggender, Veivæsenet vedkommende, i Regelen at henvende sig, ligesom han er forpligtet til i alle Dele saavel i Henseende til Foranstaltninger, som skulle sees, som til Subhep-